

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
ASIAKIRJAT

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES
HANDLINGAR

KAUPUNGINHALLITUKSEN MIETINNÖT
STADSSTYRELSENS BETÄNKANDEN

16-1990

PELASTUSLAITOKSEN MUODOSTAMINEN
INRÄTTANDE AV ETT RÄDDNINGSVÄRK

Pelastuslaitos, pelastuskomentaja, pelastuskoulu...

Helsingin pelastushallinnossa laaja uudelleenjärjestely

Helsingin kaupunginvaltuusto on yksimielisesti hyväksynyt pääkaupungin pelastushallinnon uudelleenjärjestelyn. Kesäkuun kokouksessaan valtuusto päätti, että palolaitoksesta ja väestönsuojelukeskuksesta muodostetaan 1.4.1991 lukien pelastuslaitos.

Oloissamme suuri turvallisuusorganisaation uudelleenjärjestely tapahtui ripeästi ja kaikissa päätävissä elimissä yksimielisesti. Pelastuslaitoksen muodostamisen käytännön järjestelyjä varten jäi nyt riittävästi aikaa, lähes vuosi.

Palontorjunta on käsitellyt Helsingin palo- ja pelastustoimen kehittämissuunnitelmia viimeksi numerossa 3/89, jolloin kerroimme Pelastuslaitos -90-projektista.

Tämänkertaisen esittelyn pohjana on Helsingin kaupunginhallituksen mietintö "Pelastuslaitoksen muodostaminen". Sen on valmistellut kaupunginjohtajan viime vuonna asettama virkamiestyöryhmä, johon kuuluivat puheenjohtajana kaupunginsihteeri **Hannu Hakala** ja jäseninä palopäällikkö **Rainer Alho** ja väestönsuojelupäällikkö **Niilo Kohonen**. Työryhmä valitsi sihteerikseen erityissuunnittelija **Bo Winqvistin** palolaitoksesta ja valmiuspäällikkö **Veikko Löt-**

jösen väestönsuojelukeskuksesta.

Väestönsuojelupäällikkö Kohonen ja valmiuspäällikkö Lötjösen liittivät muutoin hyväksymäänsä mietintöön erillisen kannanoton, jossa huomautettiin 98,5 % väestönsuojelukeskuksen noin 50 hengen suuruudesta henkilöstöstä vastustavan yhdistämistä. Palolaitoksen noin 500:a henkilöä edustavat kaikki ammattijärjestöt olivat puolestaan virastojen yhdistämisen kannalla, eräät varauksin, eräät vähäisin varauksin.

Pelastuslautakunta

Vapaakuntalainsäädännön perusteella Helsingin kaupun-

ginvaltuusto yhdisti jo kuluvaan vaalikauden alussa palolautakunnan ja väestönsuojelulautakunnan. Tilalle perustettiin Helsingin kaupungin pelastuslautakunta, jonka alaisuudessa 1.4.1991 saakka toimivat palolaitos ja väestönsuojelukeskus.

Lautakuntien yhdistämiseen saakka palolautakunta ehti hoitaa tehtäväänsä lähes päivälleen 150 vuotta ja väestönsuojelulautakunta noin 50 vuotta. Niinpä pelastuslautakunnalla on vaalittavanaan Suomen oloissa todella pitkät ja arvokkaat perinteet sekä palotoimen että väestönsuojelun alalla.

Pelastuslaitos

Uuden pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia tulosvastaavasti pelastustoimen kehittämisestä sekä muista pelastushallintoon kuuluvista tehtävistä sen mukaan kun laeissa ja asetuksissa on säädetty ja pelastuslaitokse johtosäännössä tarkemmin määrätty. Pelastuslaitos toimii palo- ja pelastustoimesta annetun lain tarkoittamana palokuntana, sekä väestönsuojelulain tarkoittamana väestönsuojeluviranomaisena.

Pelastuslaitoksessa on viisi osastoa ja kaksi osastoon verrattavaa toimintayksikköä. Nämä ovat pelastusosasto, väestönsuojeluosasto, hallinto-osasto, tekninen osasto, valvontaosasto sekä aluehälytyskeskus ja pelastuskoulu.

Lisäksi pelastuslaitoksessa on pelastuskomentajan toimisto ja suoraan pelastuskomentajan alaisena kaupungin yleistä valmiussuunnittelua varten valmiuspäällikkö.

Pelastusosastoa johtaa pelastusjohtaja. Pelastusjohtajan tehtävään siirtyy 1.4.1991 lukien I apulaispalopäällikkö **Åke Grönmark**, jonka virka samalla lakkaa. Väestönsuojeluosaston johtajana on väestönsuojelujohtaja. Väestönsuojelujohtajan virassa toimii jo kesästä 1990 alkaen väestönsuojelupäällikkö **Niilo Kohonen**. Johtosäännön mukaan väestönsuojelujohtaja toimii väestönsuojelulain tarkoittamana väestönsuojelupäällikkönä. Hallinto-osaston päällikkönä jatkaa hallintopäällikkö **Kari Lehtokangas**. Teknisen

osaston päällikkönä jatkaa niin ikään viran entinen haltija II apulaispalopäällikkö **Jarmo Sirola**, jonka uusi virkanimike tulee olemaan tekninen päällikkö. Samalla II apulaispalopäällikkön virka lakkaa. Entisen palonehkäisyosaston korvaa valvontaosasto, jonka päällikkönä jatkaa johtava palotarkastaja **Jorma Lilja**. Hänen uusi virkanimikkeenä tulee olemaan valvontapäällikkö. Aluehälytyskeskuksen päällikkönä jatkaa palolaitoksen entinen viestipäällikkö **Markus Grönholm**, jonka uusi virkanimike tulee olemaan aluehälytyspäällikkö.

Organisaation uudistuksen yhteydessä perustettavan pelastuskoulun päällikkönä toimii pelastuskoulun johtaja. Virka on uusi. Yhdistetyn organisaation kokonaisvahvuus lähentelee 600 henkeä.

Pelastuskomentaja

Pelastuslaitoksen päällikkönä toimii pelastuskomentaja. Pelastuskomentaja toimii palon ja pelastustoimesta annetun lain tarkoittamana palopäällikkönä. Helsingissä ei ole nähty asialliseksi yhdistää palopäällikkön ja väestönsuojelupäällikkön tehtäviä kuten monilla muilla paikkakunnilla. (Väestönsuojelulain tarkoittamana väestönsuojelupäällikkönä toimi väestönsuojelujohtaja.)

Pelastuskomentaja toimii pelastuslaitoksen virastopäällikkönä ja johtosäännössä tarkemmin määritellyn tehtävälueen mukaisesti laitoksen ylimpänä hallinnollisena ja operatiivisena johtajana. Pe-

lastuskomentajan tehtävään siirtyy 1.4.1991 lukien Helsingin nykyinen palopäällikkö **Rainer Alho**. Samalla palopäällikkön virka lakautetaan.

Valmiuspäällikkö ja pelastuskomentajan toimisto

Mielenkiintoinen on johtosäännön kohta, jonka mukaan pelastuslaitoksessa on pelastuskomentajan toimisto ja suoraan pelastuskomentajan alaisena kaupungin yleistä valmiussuunnittelua varten valmiuspäällikkö.

Valmiuspäällikkön tehtävänä on huolehtia kaupunginjohtajan antamien ohjeiden mukaisesti yhteistoiminnassa kaupungin hallintokuntien kanssa kaupungin valmiussuunnittelusta ja varautumistoimista poikkeusoloihin sekä huolehtia kaupungin keskushallinnon poikkeusolojen toimitilojen kunnosta ja toimintavalmiudesta.

Pelastuskomentajan toimistosta ei johtosäännössä ole tarkempia määräyksiä. Sen tehtävänä lienee avustaa pelastuskomentajaa tämän laajentuneissa tehtävissä. Huomioita kiinnittää, ettei valmiuspäällikköä ole sijoitettu väestönsuojelujohtajan alaiseksi väestönsuojeluosastoon. Aina-kin yksi syy on se, että valmiuspäällikkön tehtävänä on itsenäisesti ylläpitää valmiussuunnitteluyhteyksiä kaupungin keskushallintoon sekä viarastoihin ja laitoksiin.

Pelastuskoulu

Eriyisen mielenkiintoinen valtakunnallisesti tarkasteltuna on johtosäännön määräys, jonka mukaan Helsingin kaupungin pelastuslaitoksessa on pelastuskoulu. Johtosäännön mukaan koulun tehtävänä on vastata pelastushallinnon ja pelastusalan koulutuksen suunnittelusta ja valvonnasta sekä huolehtia opetustehtävistä. Perustettava pelastuskoulu korvaa Haagan paloasemalla toimivan palolaitoksen koulutuskeskuksen, joka tähän asti on vastannut lähinnä palomieskoulutuksesta Helsingin tarpeisiin. Nykyinen koulutuskeskus kuuluu pelastusosastoon ja on sen koulutusjaoksen päällikkönä alainen toimintayksikkö.

Uudelleenjärjestelyn yhteydessä "koulu" nousee itsenäiseksi osastoon verrattavaksi toimintayksiköksi, jonka tehtävät on suunniteltu palolaitoksen koulutuskeskuksen vastuualuetta laajemmaksi. Uusi koulu todennäköisesti hoitaa kaikkia kaupungin pelastushallinnon alaan kuuluvia koulutus-tehtäviä. Perustettavan pelastuskoulun painoarvoa korostaa sekin, että koulun johtajan tehtäviä varten perustetaan uusi virka.

Laaja delegointi

Uudelleenjärjestelyn myötä vastuuta ja päätäntävaltaa siirretään laajasti pelastuskomentajalle samoin kuin palopäällikkön entisiä tehtäviä osastopäälliköille. Delegointia on suoritettu muun muassa taloudellista vastuuta koskeissa asioissa, henkilöstön valinnassa, joista pääsääntöisesti päättää pelastuskomentaja tai asianomainen osastopäällikkö. Pohjoismaisen pelastuspalveluyhteistyön nopeuttamiseksi näihin maihin suuntautuvista virkamatoista päättää pelastuskomentaja. Myös hankintasioissa on suoritettu laaja delegointi.

Mietintö ei esittele pelastuslaitoksen organisaation yksityiskohtia. Palaamme asiaan tuonnempana.

